

Haastattelu Antoniina Beroga

Haastattelin 29.6.2002 nykyisin outokumpulaista Antoniina Hirvosta (os. Berogaa), joka on syntynyt Salmin Uuksussa, Tunnisen kylässä vuonna 1923. Hän on ortodoksi ja kuulunut Pitkärannan ortodoksiseen seurakuntaan. Hänen äidinkielsä ennen sotaa oli aunuksen karjala, mutta hänen äitinsä puhui kotona myös venäjää. Haastattelussa hän muisteli isänsä **Ivan Berogan** hautajaisia, jossa hänen mummonsa Paraskeva Beroga esitti itkuvirren. Hän muisteli myös mummonsa ja ukkinsa Vasilin hautajaisia. Heidät on kaikki haudattu Uuksun ortodoksiselle hautausmaalle.

H= Haastattelija, A= Antoniina

H: Kenen muistat esittäneen itkuvirsiä?

A: Mummon

H: Eli Paraskevan?

A: Niin, minun mummon. Paraskeva Beroga

H: Ja minä vuonna se oli?

A: Sitä minä en muista

H: Se oli kuitenkin 30-luvulla?

A: Niin oli, niin oli.

H: Että jos isä kuoli ennen sotaa niin - -

A: Niin, enne sottoa kuoli.

--

H: Ja tää tapahtu Salmissa?

A: Niin siellä Uuksulla.

H: Ortodoksisella hautausmaalla?

A: Niin hautausmaalla, niin.

H: Ja nämä oli siis isän hautajaiset?

A: Niin isän hautajaiset ja hänen poika (Paraskevan). Ainut poika.

--

31

H: Mistä aiheesta tämä siun mummos esitti sen itkuvirren? Oliko siinä tietyt sanat vai itkikö se vaan --

A: Ol siinä sanatkii , kun se keräsi meijät siihen. Meitä oli neljä (sisarusta) ja sitten se

itki siinä: “Jäitte orvoiksi“.

H: Siinä niin kuin haudan luona?

A: Niin siinä hautoin luona itki. Hauta oli auki. (peittämättä)

H: Joo joo, et se kuului niin kuin siihen palvelukseen?

A: Niin.

H: Et pappi oli vielä paikalla?

A: Pappi oli paikalla.

H: Sen muistat että sanat oli, että jäitte orvoiksi, muistat sie muuta sanomaa mitä siinä oli?

A: En muista, kyllä se muutakiin sano, mutta en muista.

H: Mutta se oli kuitenkin se pääsanoma?

A: Niin, että jäitte orvoiksi

H: Kuuluiko siihen muuta, oliko sillä huivi päässä, kun se esitti itkuvirttä?

A: Oli musta huivi päässä. Melkein aina oli päässä.

--

H: Oliko siellä teijän kylässä itkuvirren esittäjillä joku tietty maine?

A: En tiä, en ossoo sannoo sitä?

H: Siulla ei joo jääny mitään mielikuvaa?

A: Ei oo jääny ees mielikuvaa, sen vaan muistan kun mummo itki hauvalla, taikka isän

hauvalla.

H: Sitten ei mummon hautajaisissa ollu kukaan kylän naisista (itkemässä)

A: Ei ollu.

--

H: Se (itkuvirsi) kuului tavallaan siihen hautajaisiin?

A: Niin, varmaan se kuulu. Sanoja oli paljon, mutta en muista.

H: Olitse itse harjoittanut äänellä itkemistä?

A: En oo, mutta miulla itku tulee niin helpolla, ihan liian helpolla tulloo.

H: Kerro vielä vähän kun veitte sitä ruokaa? Se oli ortodoksinen hautausmaa?

A: Ol ortodoksinen

--

H: Ja oliko siellä lauta niin kuin niiden hautakumpujen päällä?

A: Oli hauvalla

H: Silleenkö poikittain niin kuin rististä?

A: Niin justiinsa (näyttää kädellä ristin suuntaisesti) rististä näin. Siihen sitten laitettiin sitä ruokoo.

H: Oliko siinä joku tietty järjestys, miten se ruoka piti siihen laittaa?

A: No en sitä tiiä, mutta piirakoita oli se paista aina ihan sitä varten. Ja siellä ol tosiaan niitä sitten.

H: Kerjäläisiä?

A: Niin. Enne ol kerjäläisiäkin.--

--

H: Kuuloko siihen muuta sitten kun työ veitte ruokaa? Et mummo ei silloin itkeny hauvalla?

A: Ei itkeny

H: Rukoiliko hän siinä?

A: No kyllä ja ristinmerkkiä teki

H: Puhuko hän muuten karjalaa?

A: Karjalaa, karjalaa hän puhu. Mut ihan karjalaa, se ol ihan tosi karjaloo. Meijän mummokii tämä (viittaa äitiinsä Jekateriinaan) puhu myös venäjää, kun oli käyny sitä koulua vähä.(ministerikoulua Suojärvellä) Sitä et sie varmaan tietäskää jos meijän mummo olis.

--

A: Yks pappi ainakiin kävi, en minä muista, isän vai ukin kuoleman jälkeen, se Salmista kävi yks pappi, kotona meillä. Sillon vainaja ol kato kolme vuorokautta (kotona), piettiin obrazan eessä (näyttää kädellä ikonista poikittain) Se vainaja, ei sitä saanu viiä riiheen eikä mihinkään.

H: Oliko se arkussa vain penkillä?

A: Penkillä. Laualla. Kato arkku piti tehä vintillä. Lauat ol sitä varten kaikille. Kuka kuol ni sille arkku piti tehä. Ja yöt valvottiin, kolme yötä valvottiin.

H: Mitä siihen kuulu sitten, mitä te teitte kun kolme yötä valvoitte?

A: No ne laulovat ja sitten--

H: Kirkkolauluja?

A: Niin kirkkolauluja kaikki

H: Muistat sie yhtään mitä lauluja?

33

A: Mie muistan sen "Musta Saara" mikä se ol. Semmonen outo, se ol virskirjasta. Siellä kun ol kato muutama luterilainenkii. Ja ne kävivät missä vainajia ol niin

laulamassa. Minäkii oon käyny, siinä Satulissa muutaman kilometrin päässä. Sitten siellä kahvia juotiin.

H: Ja kolme yötä? Mitä sille sitten tapahtu sille vainajalle?

A: Niin ja sitten kun arkku ol valmis ni sit siihen pantiin ja --

H: Odottamaan?

A: No sitten, ei, kun sitten se melkein kolmen yön perästä piti hauvata. --

H: Siellä ei sit esitetty itkuvirsiä siellä ruumiinvalvojisissa?

A: No ei, ei ollu. --

H: Varmaan suhde kuolleeseen ihmisiin oli erilainen silloin? Kun se oli niin lähellä siinä ?

A: Niin, aina ol lähellä. Meilläkin mummo teki sitten -- eteiseen (nukkumapaikat) mutta ei myö uskallettu nukkua, se vainaja niin kun pelotti.

Liite 4b:

Haastattelu Antoniina Beroga

Antoniina Hirvonen (os. Beroga) muistelee sisarensa Siirin ja veljiensä Benjaminin sekä Nikolain syntymää. Syksy 2003.

A: Kuitennii muistan sen --- kun navetassa se, ainakii sano miulle, että siellä lehmän soimesta hän löyti sen. (vauvan)

H: Oliko teillä sellainen talo missä navetta oli samassa? ---

A: Ei ollu ennee. Se vielä minun aikaan tehtii toinen. Mut samas yhteydessä ihan pikkusena kun olin. ---

H: Oliko se kesä kun Sirkka syntyy?

A: Kesä, kesä, heinäkuun kymmenes päivä ja Penna (Benjamin) syntyy siten ---

H: Sie et tienny et sisar on tulossa?

A: Ei, en, eihän sitä siihen aikaan. Saunnanii oli ite lämmittäny.

H: Eikö hänellä sitten ollu avustajaa, ei mummokaan ollu?

A: Ei vissiin ollu, ei ennen kuule ollu. Niku syntyy (veli, Nikolai) kylmässä aitassa. ---
Missä säilytettiin suolattuja lihhaa ja kalloa ja kaikkee. Ja Niku syntyy,

H: Muistat sie siis kun Niku syntyy?

A: No siitä mie muistan, hyvin vähän muistan. Saunaan vei sen lapsen. En muista hyvin tarkkaan kun Sirkan syntymän.

H: No miten annettiin nimi sitten?

A: No se Salamin pappi kävi kastamassa.

H: Kotona?

A: Niin, kotona.

H: Muistat sie sen?

A: No siitä hyvin vähän muistan. --- Salamin pappi se kuitenkin oli. Pitkärannan pappi kävi meillä koulussa. ---

---

H: Mitä äiti on kertonut sinun syntymästä?

A: --- Toiset lähtivät sinne lavalle tai mikä se oli juhannuskokko ni hänen piti lähteä sitten saunaan.

H: Oletko kuullut tarinaa oliko Uuksulla mitään tuollasta kättilöä, buaboa?

A: En sitä en ole kuullu. Ennen ei suanu sisässä synnyttää.

H: Minkätakia?

A: No en tiiä, Se oli syntiä tietysti. ---
